

УДК 621.391

Максимов В.В., к.т.н.; Полісніченко В.В., магістрант

(Інститут телекомунікаційних систем Національного технічного університету України «КПІ»)

АЛГОРИТМ ВИБОРУ ДВОСКАЧКОВИХ MPR ВУЗЛІВ

Максимов В.В., Полісніченко В.В. Алгоритм вибору двоскачкових MPR вузлів. В статті запропоновано новий алгоритм вибору двоскачкових MPR вузлів в оптимізованому протоколі стану каналів OLSR.

Ключові слова: АЛГОРИТМ, MPR, OLSR, БАГАТОТОЧКОВИЙ РЕТРАНСЛЯТОР

Максимов В.В., Полісниченко В.В. Алгоритм выбора двухскачковых MPR узлов. В статье предложен новый алгоритм выбора двухскачковых MPR узлов в оптимизированном протоколе состояния каналов OLSR.

Ключевые слова: АЛГОРИТМ, MPR, OLSR, МНОГОТОЧЕЧНЫЙ РЕТРАНСЛЯТОР

Maksymov V.V., Polysnichenko V.V. The algorithm for the double-hop MPR nodes selection. In this paper a new algorithm for the selection of MPR nodes in optimized link state routing protocol (OLSR) is proposed.

Keywords: ALGORITHM, MPR, OLSR, MULTIPOINT RELAY

Вступ. В [1] розглядається евристичний метод вибору набору MPRs (multipointrelays). Його суть полягає в наступному: насамперед, як MPR обирається односкачковий сусід, який міг би охопити найбільшу кількість непокритих двоскачкових сусідів. Цей крок необхідно повторювати до тих пір, поки всі двоскачкові сусіди не будуть покриті.

На рис. 1 приведено приклад вибору MPRs з використанням цього алгоритму: {B, C, D, E, F} – множина односкачкових сусідів; {B, C, D} – множина набору MPR.

Але множина {B, C, D} не є набором MPR з найменшим розміром. Насправді достатньо лише двох вузлів C та D, які можуть зв'язувати вузол A з усіма його двоскачковими сусідами (див. рис. 2). Тобто такий алгоритм не може обрати оптимальний набір MPR{C, D}. Причиною цього є те, що цей алгоритм першими обирає вузли, які покривають найбільшу кількість двоскачкових сусідів. Але вузли C та D покривають вузли G та H, які не покриваються вузлом B, і тому вузли C та D будуть також обрані в набір MPR. Це створює перекриття множини двоскачкових сусідів, які покриває вузол B.

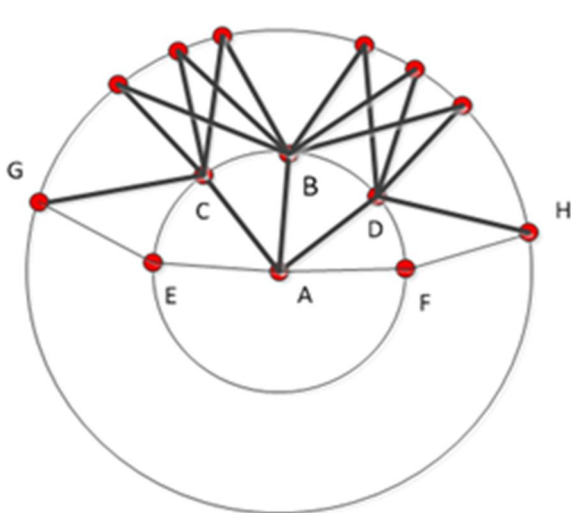

Рис. 1. Вибір MPRs за алгоритмом [1]

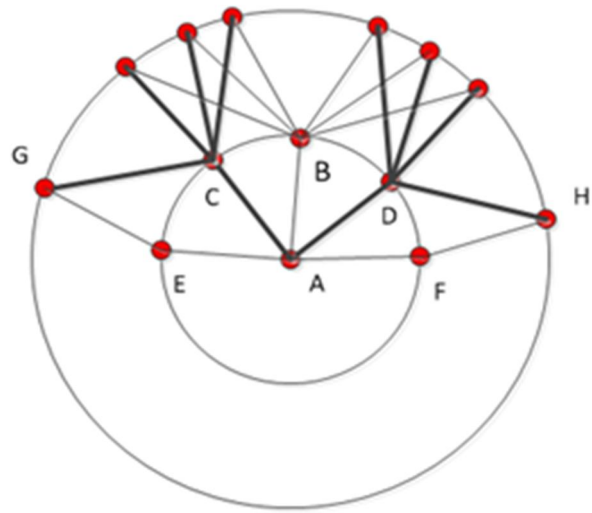

Рис. 2. Запропонований алгоритм вибору MPRs

Постановка задачі. Як описано вище, такий алгоритм обирає сусідів, які покривають якнайбільше двоскачкових сусідів. Показану на рис. 1 можливість покрити вузлами C та D вузли G та H будемо називати “необхідністю вибору”, це буде окремий тип односкачкових сусідів (бо тільки ці сусіди можуть зв'язати вузол A з деякими двоскачковими сусідами).

Можна запропонувати алгоритм, який буде обирати MPR таким чином, щоб вирішити цю проблему. Ідея цього алгоритму полягає в тому, що він обирає MPRs з урахуванням необхідності, коли немає односкачкових сусідів з “необхідністю вибору”, видалення одного односкачкового сусіда з найменшим покриттям двоскачкових сусідів створює “необхідність вибору”, щоб потім його обрати в якості MPR.

Введемо наступні позначення для наборів вузлів, які створюються шляхом обміну повідомленнями HELLO між вузлами у відповідні моменти часу:

- $N(A)$ – набір вузлів, що знаходяться на відстані одного скачку від вузла A ;
- $N2(A)$ – набір сусідів вузла A , що знаходяться на відстані двох скачків від нього;
- $N3(A)$ – набір сусідів вузла A , що знаходяться на відстані трьох скачків від нього;
- $D(x)$ – кількість двоскачкових сусідів відносно вузла A , які покриває односкачковий відносно вузла A вузол x ;
- $D(y)$ – кількість трьохскачкових сусідів відносно вузла A , які покриває двоскачковий відносно вузла A вузол y .

Всі ці величини можуть змінюватися в ході вибору MPR.

Алгоритм полягає в наступному:

Крок 1. Розраховуються $N(A)$, $N2(A)$, $N3(A)$, $D(x)$ та $D(y)$ для усіх вузлів відносно вузла A .

Крок 2. Якщо існують деякі вузли в наборі $N(A)$, що тільки вони можуть покрити деякі з вузлів $N2(A)$, обираємо їх в якості MPRs. Потім видаляємо усіх двоскачкових сусідів із набору $N2(A)$, які вже покриті обраними MPRs.

Якщо вузлів у наборі $N2(A)$ більше немає, то переходимо до вибору двоскачкових MPR (крок 4), якщо є – переходимо до кроку 3.

Крок 3. Перераховуємо $D(x)$ всіх вузлів в наборі $N(A)$. Вузол з мінімальним $D(x)$ видаляємо з набору $N(A)$. Переходимо до кроку 2.

Крок 4. Якщо існують деякі вузли в наборі $N2(A)$, що тільки вони можуть покрити деякі з вузлів $N3(A)$, обираємо їх в якості двоскачкових MPRs. Потім видаляємо усіх трьохскачкових сусідів із набору $N3(A)$, які вже покриті обраними MPRs.

Якщо вузлів у наборі $N3(A)$ більше немає, то алгоритм закінчено, якщо є – переходимо до кроку 5.

Крок 5. Перераховуємо $D(y)$ всіх вузлів в $N2(A)$. Вузол з мінімальним $D(y)$ видаляємо з набору $N2(A)$. Переходимо до кроку 4.

Приклад алгоритму. Розглянемо приклад роботи алгоритму для Ad-hoc мережі (рис. 3), в якій використовується протокол OLSR (Optimized Link State Routing).

Крок 1. Розраховуємо $N(A)$, $N2(A)$, $N3(A)$, $D(x)$ та $D(y)$ для усіх вузлів $N(A)$:

- $N(A) = \{B, C, D, E, F\}$;
- $N2(A) = \{G, H, L, M, N, O, P, Q\}$;
- $N3(A) = \{I, J, K, R, S, T, U, V\}$.

Розраховуємо $D(x)$:

- $D(B) = 6$; $D(C) = 4$; $D(D) = 4$;
- $D(E) = 1$; $D(F) = 1$.

Розраховуємо $D(y)$:

- $D(G) = 1$; $D(H) = 2$; $D(L) = 3$; $D(M) = 2$;
- $D(N) = 4$; $D(O) = 3$; $D(P) = 1$; $D(Q) = 2$.

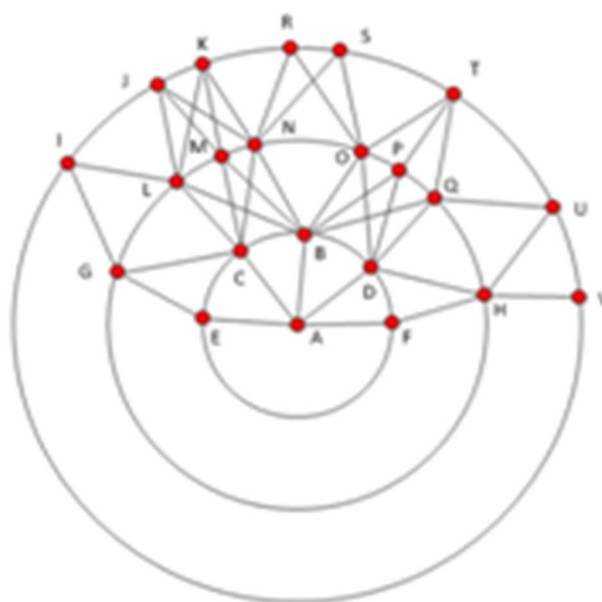
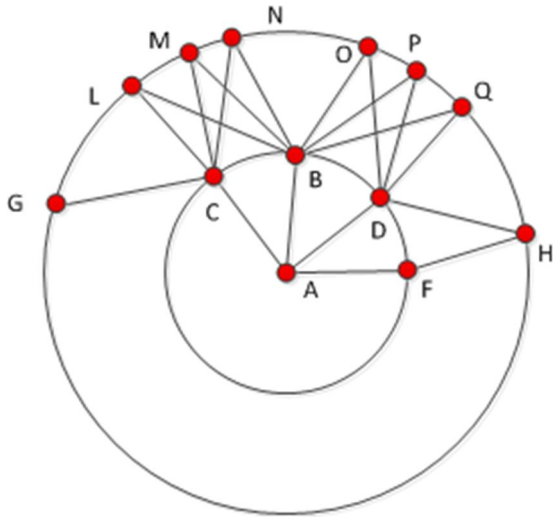
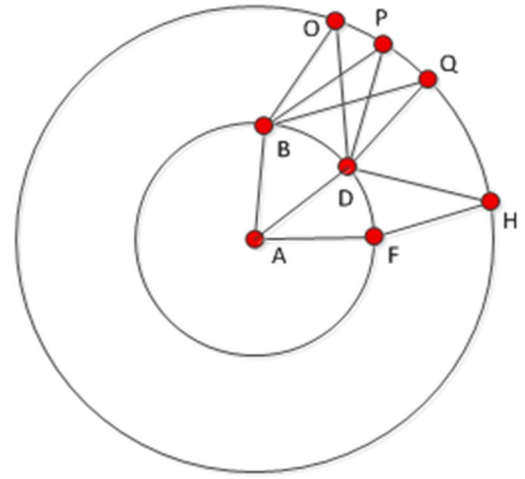

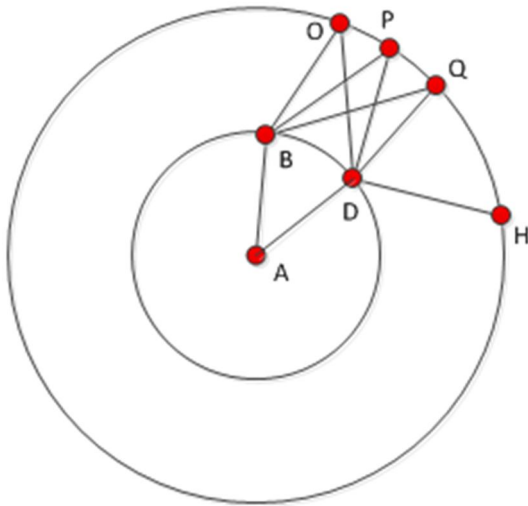
Рис. 3. Ad-hoc мережа

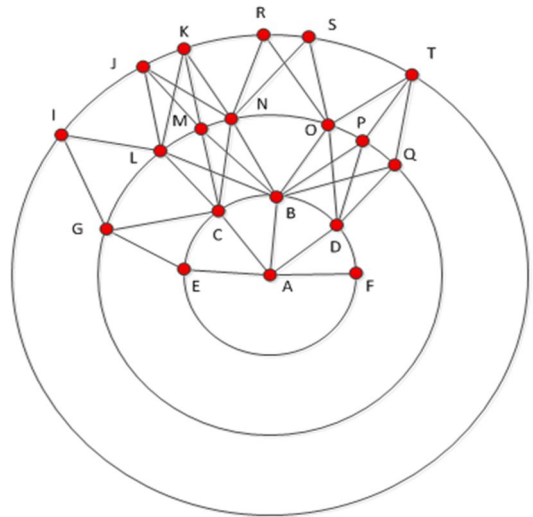
a)

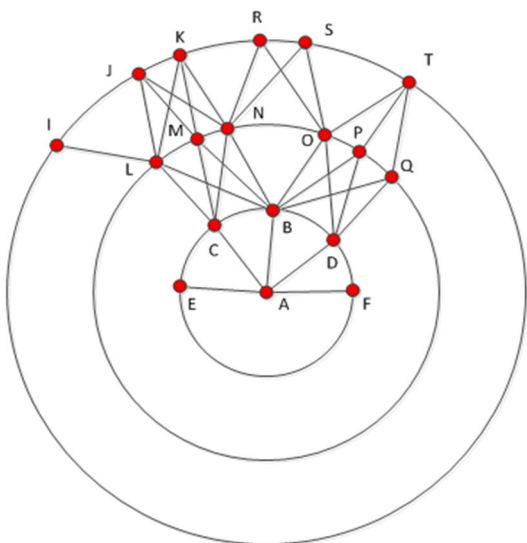
б)

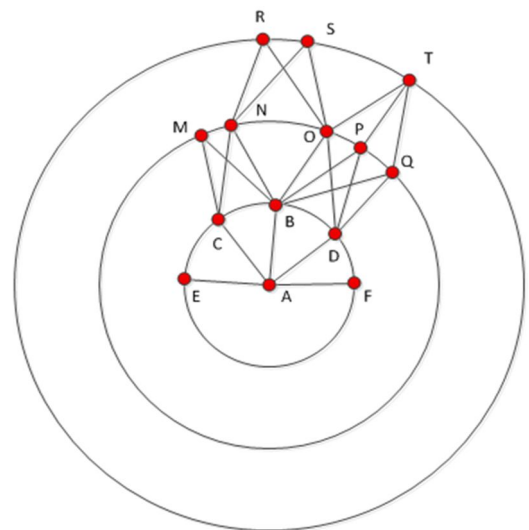
в)

г)

д)

ж)

Рис. 4. Пояснення до алгоритму

Крок 2. Так як в наборі $N(A)$ не існує такого вузла, що тільки він один покриває деякі з вузлів $N_2(A)$, переходимо до кроку 3.

Крок 3. Перераховуємо $D(x)$ всіх вузлів в $N(A)$:

$$D(B) = 6; D(C) = 4; D(D) = 4; D(E) = 1; D(F) = 1.$$

Видаляємо вузол E з мінімальним $D(x)$ (рис. 4а). Переходимо до кроку 2.

Крок 4. Тепер вузол G покривається лише вузлом C . Отже, вузол C обираємо як MPR1 і видаляємо з набору $N(A)$. Двоскачкові вузли, які покриваються вузлом C , видаляються з набору $N_2(A)$ (рис. 4б):

$$N(A) = \{B, D, F\}; N_2(A) = \{H, O, P, Q\}.$$

Крок 5. Перераховуємо $D(x)$ всіх вузлів в $N(A)$:

$$D(B) = 3; D(D) = 4; D(F) = 1.$$

Видаляємо вузол F з мінімальним $D(x)$ (рис. 4в). Переходимо до пункту 2.

Крок 6. Тепер вузол H покривається лише вузлом D . Отже, вузол D обираємо як MPR1 і видаляємо з набору $N(A)$, Двоскачкові вузли, які покриваються вузлом D , видаляються з набору $N_2(A)$:

$$N(A) = \{B, F\}. N_2(A) = \{ \}.$$

Вузлів у наборі $N_2(A)$ більше немає, алгоритм вибору односкачкових MPR1 закінчено. Таким чином обирається оптимальний набір MPR1 = $\{C, D\}$.

Крок 7. Переходимо до вибору двоскачкових MPR2. Маємо набори $N_2(A)$ і $N_3(A)$:

$$N_2(A) = \{G, H, L, M, N, O, P, Q\};$$

$$N_3(A) = \{I, J, K, R, S, T, U, V\}.$$

У наборі $N_3(A)$ існує вузол V , який покривається лише вузлом H із набору N_2 . Тому обираємо вузол H у якості MPR2, видаляємо його із набору N_2 , а вузли U та V , які покриваються вузлом H , видаляємо із набору N_3 (рис. 4г).

$$N_2(A) = \{G, L, M, N, O, P, Q\};$$

$$N_3(A) = \{I, J, K, R, S, T\}.$$

Крок 8. Записуємо набір $D(y)$:

$$D(G) = 1; D(L) = 3; D(M) = 2; D(N) = 4; D(O) = 3; D(P) = 1; D(Q) = 1.$$

Тепер у наборі $N_3(A)$ не існує таких вузлів, які покриваються лише одним вузлом із набору $N_2(A)$. Тому видаляємо із $N_2(A)$ вузол з найменшим $D(y)$, а саме вузол G (рис. 4д).

Крок 9. Тепер вузол I покривається лише одним вузлом із $N_2(A)$. Обираємо L у якості MPR2, видаляємо його із $N_2(A)$, а із $N_3(A)$ видаляємо вузли I, J та K (рис. 4ж):

$$N_2(A) = \{M, N, O, P, Q\};$$

$$N_3(A) = \{R, S, T\}.$$

Крок 10. У наборі $N_3(A)$ залишилось три вузла: R, S, T . Усі вони покриваються вузлом O , тому додаємо його до набору MPR2.

Таким чином обирається оптимальний набір MPR2 = $\{L, P, H\}$.

Якщо видалити усі зв'язки, що не використовуються для передачі ТС-пакетів, то дерево зв'язків буде мати вигляд, зображений на рис. 5.

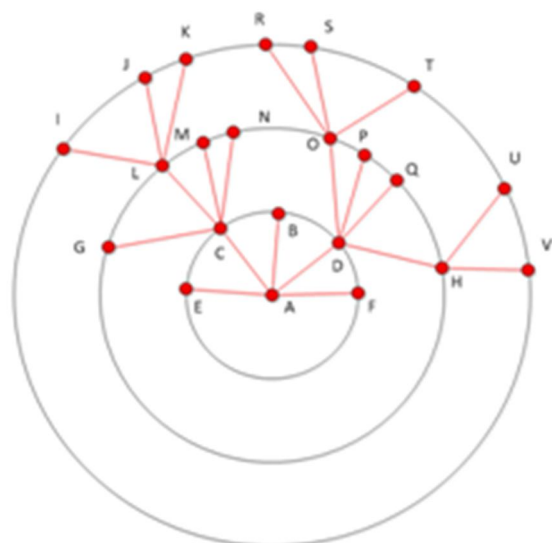

Рис. 5. Дерево передачі ТС-пакетів

Висновки

1. Наведений алгоритм може бути використаний для вибору оптимальних наборів не тільки двоскачкових MPR₂, але і *n*-скачкових MPR_{*n*}.
2. Доцільно провести подальше дослідження в напрямку визначення верхньої межі кількості *n*-скачкових MPR_{*n*}[2] та порівняти її з кількістю MPR_{*n*}, отриманих за розглянутим алгоритмом.

Література

1. T. Clausen, and P. Jacquet. "Optimized Link State Routing Protocol", RFC3626, October 2003.
2. Максимов В.В. Розрахунок верхньої межі кількості вузлів-ретрансляторів у протоколі OLSR / В.В. Максимов, В.В. Полісніченко, Л.І. Потьомкіна // Збірник наукових праць ВІТІ НТУУ «КПІ» № 1 – 2012. – С. 82-88.

УДК 621.396.662.072.078

Мешков С.І. (Военно-дипломатична академія Міноборони України)

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ ДО РОЗРАХУНКУ ПАРАМЕТРІВ ІНФОКОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ

Мешков С.І. Застосування методів самоорганізації до розрахунку параметрів інфокомунікаційних мереж. Розглянуто застосування основних методів теорії самоорганізації для рішення комплексу задач, пов'язаних з системою управління інфокомунікаційними мережами.

Ключові слова: МЕТОДИ САМООРГАНІЗАЦІЇ, ПАРАМЕТР, МОДЕЛЬ, МЕРЕЖА

Мешков С.И. Применение методов самоорганизации к расчету параметров инфокоммуникационных сетей. Рассмотрено применение основных методов теории самоорганизации для решения комплекса задач, связанных с системой управления инфокоммуникационными сетями

Ключевые слова: МЕТОДЫ САМООРГАНИЗАЦИИ, ПАРАМЕТР, МОДЕЛЬ, СЕТЬ

Meshkov S.I. Application of methods of selforganization to the calculation of parameters of infocommunication networks. Application is considered of basic methods of theory of selforganization for the decision of complex of the tasks related to control system by of infocommunication networks

Keywords: METHODS OF SELFORGANIZATION, PARAMETER, MODEL, NETWORK

Постановка задачі. Сучасні інфокомунікаційні мережі характеризуються різноманітністю обладнання, різновидом структури. Окремі компоненти розосереджені територіально. На даний час однією з актуальних задач є створення адекватних моделей, які дозволяють оцінити параметри окремих об'єктів інфокомунікаційної мережі та визначити властивості, характерні для функціонування мережі в цілому. Особливий інтерес для розрахунку параметрів мережі і прогнозування зміни параметрів представляють самоорганізуючі моделі складних об'єктів.

Одним із відомих методів для рішення комплексу задач, пов'язаних з СУ інфокомунікаційної мережі є метод групового урахування аргументів (МГУА) запропонований А.І. Івахненко, який реалізує вибір кращої (селекцію) на основі змінних багаторядної моделі оптимальної складності [1]. Пропонується застосування ітераційного МГУА, на основі якого одержуємо оптимальні альтернативні моделі, що дозволяють здійснити вибір найкращих за показниками.

Принципова відмінність від звичайного регресивного аналізу полягає в тому, що метою першого є одержання мінімуму вибраного критерію вибору визначеної множини, а метою другого – досягнення мінімуму середньоквадратичної помилки (СКП) на всіх експериментальних точках при наперед заданому виді рівняння регресії, що часто носить